

הייתי פאליקס פאליקס פאליקס

№ 73

Łódź, Piątek, 26 marca 1937

224-71. שני 21, תל. 224-71. סכר. פכר. 1.06

לְאֶדֶן, פִּרְיֵי-אֵן פ' שְׁמוֹנֵי י"ד נִסָּן תרצ"ח

15-מער
228778

שוידער ליכע באהז-קאטאסטראפע
מיט דער טארפעדע ווארשא - קאטאסטרע
5 דער'הרגעטע, 6 שווער-פארוואונדעטע אוי 40 לייכט-פארוואונדעטע
5 מיטגלידער פון א דעלעגאציע פון טשענסטאכאווער יודען פערוואונדעט געווארען בעת דער קאטאסטראפע

טשענאָסט אָס אָו, 25 (טעלעפאָניש))
אויף דער טעטיגער רודניק, איז היינט 8 איי-
דערפֿירן די לוקס-טראַפּערדאָ, וואָס איז געפֿאָהרען פֿון
וואַסאַ קיין טשעכאָסלאַוו מיט אַ שטעלליכע 83
קילאָמעטער אין אַ שעה, אַרױף אױף אַ מאַשאַג-
גאַליב דעם צוזאַמענשטױס אין די פֿאָדער-
שטע טײל פֿון דער טראַפּערדאָ אינגאַנצן צוקלעפֿט
געװאָרן. עס זענען אומגעקומען אױפֿן אָרט דער
מאָטאָר-פֿיהרער פֿון דער טראַפּערדאָ אין זײן געהױ-
זי אױף אַ געװיסער שוואַנטקאָסיס – אַ פֿאַלשער.
עס זענען אױף פֿאַרהאַן אַ סך פֿאַרוואונדערע.
טשענאָסט אָס אָו, 25 (טעלעפאָניש))
ווי דער פֿרויטליכער זיך איז אין דער פֿאַהר-
טאָטאָטראַפֿע אױף דער טעטיגער רודניק אומגעק-
ר.

פישר למסח

**גור פער און
געשמאכער**
אין נאך פון דער וועלט-בעריכטסטער פירמע

אין נאך פון דער וועלט-פערזענלעכער פירמע

הררי סאצי

הנוסדה ע"י קלונמוס זאב וויסאצקי ז"ל בשנת 1849

וועלכע איז אנערקענט אלס די בעסטע אויף דער וועלט

סמלעציעלעז ערמאלג האבעז די סארטעז:

איז אריגינעלע פארפלאמפירטע
פלעך-שאכטלעך ווי אויך די
ספעציעלע ¹⁴ קילאוווע פעקלעך
פֿיט פרעמיעס

**איז אריגינעלע
פעקלעך
פאנדראלירט**

פערמער ס'זיגט: מיר מאכען נעפל. אויפמערקזאם די ג. מאנסומענטן איז פאר דער מעד. וואס איז נישט אין אונזערע אריגינעלע פערפאקטונג. זענען מיר נישט פעראנטווארטליך און זענען נישט מעהר ווי פאליסיקאמען.

בהבשר הועד הרבנים בווארשא.

פֶּשֶׁר לַמֶּסֶחַ

דעם בעסטען געבויט געבעד



ANGLAS

כֵּשֶׁר לַפֶּסֶם

פהכשר הועד הרפנים בווארשא.

פֶּשֶׁר קַפְסָה

Skład Konsygnacyjny:
SALOMON SEIDLER, Łódź, Piłsudskiego 32
tel. 221-58 i 132-30.

tel. 221-58 i 132-30.

כשר
לפסח

בעמערקונג:
דאס אלט ווערט
אויסגעארבעיט
בהכשר גמור
אונטער השגחה
פון אנשים פשוים
ונאמנים.

פערעקויף-שמעון:
פילסודסיעגא 50
ואוואדקא 11
שרודמיעסמא 7

די באוואוסטע יודישע
שאקאלאד-פאבריק

מאכט בעקונט איהרע ג' קונדשאפט, אז צום פארשטעהעניש
פסח איז זי פארזעהן מיט א רייכען אויסוואהל פון פארשיד.

כשר
לפסח

פארעמער:
ש. האלפערין.

KWIAT HAWAJU
HERBATA KROLEWSKA

מערקע
פריינהעז
דעם בעסטען

בעקאנטמאכונג!
צום פרייהלינגס-און זימער-סעזאן
דאס האט
בעוואוסטע
צוגעגרייט א האראסאלען אויסוואהל
שפאציר אין ספארט-שיר
לויט די לעצטע פארדעלען
צוגעגרייכע פרייזען א ספעציעלע אפטיילונג פון מענער-שיר.

A. Ogórek
Łódź, Zawadzka 11
tel. 202-86.

דאנקזאגונג!

דעם בעסטען דאנק דריקן מיר אויס דעם ה' **האנסל מאקס קאהז**
פאר זיין שעהנער שפענדע
אויף אונזער פסח-הילפס-אקציע.
אין נאמען פון שוהל-קאמיטעט ערד ישראל
דאקטשינער 43-דור באהם, הערשל דיאמענט

דאנקזאגונג
דעם חשוב'ן פרייזען ה' **ד"ר אלבערט מאזער**
פילסודסיעגא 72
פאר דאס לאנגע מיהוצמע קורירען און געלונגענע
דורכפירונגען שווערע אפעראציע ביי מיין פרוי -
דריק אויך אויס מיין הערצליכע דאנק.
טורכי חיים רוממאווסקי

דאנקזאגונג
דעם געשעצטן פרייזען **ה' ד"ר לעאן שיפמאן**
זאכאריא 64
פאר זיין איבערגעגעבענע קורירען מיין פרוי-דריק
אויך אויס מיין איינסטען דאנק.
טורכי חיים רוממאווסקי

דאנקזאגונג
דערמיט דריק אויך אויס מיין בעסטע דאנק דעם ה' **ד"ר איינאצי פיעכאוויטש**
נינעסאלאן, שרודמיעסמא 20
פאר זיינע איבערגעגעבענע מיהוצמע און גוטע באהאנדלונג מיין
פרוי ביי דער געבורט אין קליניק פון "לינת החיים" און
ווינש איהם, אז זיין טעטיקייט זאל שטענדיג געקוינט ווע-
רען מיט ערפאלג!
ב. שטראסבערג, פיעכאוויטש 21.

אכטונג, לאדו אין פראווינץ!
ווען איהר גייט קויפן
מעבער
זאלט איהר פריער געזוכט דאס
מעבער-געשעפט
וואו איהר בעקומט שלאפזימער, לעס-
צימער, גאבינעטען ווי אויך
קובע-מעבער און איינצולע געזענע
בעקומט איהר נאר ביי דער איבעראל בע-
וואוסטער פירמע
א.האראוויטש
לאדו, זשגאוויטש 1
צופא-הער-טראוויטש 0, 1, 3, 4, 7, 11.
מסיגע פרייזען, רעזעלע בעהאנדלונג, גוטע בעדי-
גונגען. - קומט און איבערזייגט איין!
געזענעקט די אדרעס!

שטענדיג און איבעראל!
יום - טוב איבערהויפט!
נוצען מיר נאר וויין

ברמל
פון באראן ראש שול'ים וויין-קעלערען

ברמל
שטאמט פון אונזער נאציאנאלער היום און ווערט דאָרט
דורך יודישע הענדלעכע בעפלאגט

ברמל
פארגעמט א גרויס ארט אין ארץ-ישראל-קאמפארט איינעם
פון די שטענדיגע פון ווידערשטאנד אין לאנד

ברמל
טרינקענדיג, ברענגען מיר ארויף און ארץ-ישראל די
מוטלען, פארשטאנדען דעם אויספון אין לאנד.

היט אויך פאר פאלסיפיקאטען

דאמיה-פארבעריי
דערמיט טייל איך מיט מיינע ג' קונדשאפט, אז פון 1 אפריל ד. י.
ווערט מיין פארבעריי איבערגעטראגען פון זשעראסקיעגא 98
אויף זשווירקי 38 (האראדא)
טעל. 212-45
גלייכצייטיג טייל איך מיט, אז מיין פארבעריי איז איינגעטראגענט
געווארען לויט די נייסטע פאכמענישע סעקניק.

מיט זכטונג **Łódzka Farbiarnia Welny**
LEON GUTTMAN
ŻWIRKI 38 (Karola)
tel. 212-45.

קרן הימית לישראל בלודו.
די ערשטע טעג פסח איז דערפריה ביים דאוונען וועלען געהאלטען ווערען רעדעס
וועגען **גאולת ובני הארץ**

אין פאלגענדע שווערע:

ביה"כ דוואהלין - דיר. מ. מארעק	ביה"כ של רייכער - י. זאכאריאש
אהבת רעים - משה קארן	בית-אברהם - מ. ש. רובין
ש"י מורח - יוסף ראזענבערג	בית-ישראל - מ. ש. קאלבע
ש"י - ש. ליכטענבערג	של דיסקין - י. קוימאן
ש"י ר' ה'מ' ז"ל - יעקב אלפרין	בית-שמואל - מ. יאמניק
ה"מ דוילקא - מ. ראזענבערג	קאמיעגא 6 - ד. דאברווינסקי
ביה"כ זירלמסקיגא 31 - הרב סוכאציבסקי	אהבת-חסד - מ. בערגער

2-מער טאג פסח

ביה"כ לעניאנאב 57 - מ. ש. קאלבע	נמילת-חסדים - ב. דאברווינסקי
בית-הדס - יוסף-הרב סוכאציבסקי	נחלת-יעקב - מ. יאמניק
ביה"כ של ביילין - ש. ליכטענבערג	זאכאריא 42 - זיטמאן
אנדוויא 48 - מ. ראזענבערג	מת-ישראל - זילבערשטיין
דפולצק - י. זאכאריאש	

די עלעגאנטסטע
הערז-אין דאמעז-שטאפעז
פיליצער, טאמאשאווער און אנד.
עמפעהלט צו פאבריקס-פרייזען
דאס בעקאנטע טיך-אין הארט-געשעפט פון
N. MALCZER
Łódź, Piotrkowska 31, tel. 222-51
פראנט I שטאט.

W święta Wielkanocne
dnia 28 i 29 marca 1937 r. odbęą się
Podwieczorki
taneczne
w W.I.Z.O. Piotrkowska 86
staraniem Grana-Młodzieży przy Stow.
"Nosen-Lechem" w Łodzi.
Początek o godz. 5 po poł.

פאקאנטמאכונג
מיטאגען
באקומט איהר **רייכמאן פיעטריקאווער 6**
נאר ביי **אויף הויף, I שטאט**
בעמערקונג: פסח ספעציעלע יום-טוב'דיגע מאהליציעס
שטרענג כשר און מיטגען שטרענג כשר
די פערוואלטונג פון בעקער-צעך
אין לאדו. - מאכט בעקונט, אז דינסטאג דעם 2-טן
טאג חוה"מ פסח דעם 30-טען מארשען 10 א זיגער
פריה קומט פאר א
צוזאמנפאר פון אלע בעקער-מייסטער
פון לאדזער וואיעוואלדזמווע
מיט צאמטל פון דער פערוואלטונג פון ווארשאווער
בעקער-צענטראלע מיט חבר ד. בליימאן בראש.
אויף דעם צוזאמנפאר וועלען באהאנדעלט ווערען
פארשידענע אנגעווייטאנטע פרעגען וואס עס קוועט דעם
צענטראלע ספעציעל אין דער לאדזער וואיע-
וואלדזמווע. מיר בעטען אלע שטעט ווי ס'געפינען זיך
יודישע בעמער צו שיקען דערענאמען. אויך
בעטען מיר אלע אונזערע מיטגלידער אנטיילנעמען אין דעם
אויבערגעגעבענע צוזאמנפאר.

די פערוואלטונג פון יודישען
בעקער-צעך אין לאדו.

ישיבת כתר-תורה לאדו, פירנאצנא וו
בעקאנטמאכונג
זונטאג אסרו חג, א' שמיני, 4 אפריל 1937 א זיגער
נאכט, צום ערשטען טערמין און 7 אפריל צום צווייטען
טערמין, גילטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער קומט פאר זיין
אייבענעם לאקאל די
יטהרליכע גענעראל-פארזאמלונג
מיט פאלגענדן טאג - ארדנונג: (1) ערעפנונג (2) וואלען
פון א פארזאמלונג און אפגעווערן (3) קאסע און סעטינגס-
פארשידענע (4) וואלען פון א פערוואלטונג און רעוויזאנס-קאמיטע
(5) פארשידענע. מיר בעטען אלע מיטגלידער צו קומען
טייטשליך. די פארזאמלונג.

באהאנמאכונג
דער ווער הישיבה הגבוהה, בית אברהם, ש"ש כ"ד רבו
של כל בני הגולה אבני נור וצלהיה, זשעראסקיעגא 1
מאכט באקאנט, דאס מאנטאג א' דח"ה, ד. 29 מערץ
א זיגער נאכמיטאג צום ערשטען טערמין און 7 צום 2-טען
טערמין, קומט פאר
די גרויסע גענעראל-פארזאמלונג
אויף וועלכער אלע חברים, מיטגלידער און סימפאטיקער ווערן
געזעסען זיך צו באטייליגען. - קומט אלע אנטיילנעמען אין
די גרויסע בנאי שווארץ שמים.
ד. ה. א. 1: (1) ערעפנונג (2) באריכטע-טעטיקייט
(3) דיסקוסיעס (4) רעפערעסען (5) וואלען פון א פארזאמלונג
(6) פארשידענע. מיט צאמטל פון דער הישיבה.

דערגאציע פון ענגלישען יודענטום

אויף א אידישען ביים ענגלישען קעניג

פאר'ן קינד
שאכטלעך אויף סטרייט
ירשען שמעל
BRANKA
יערשט שוין דורך אלע מומערס
פערטלעך

שווארצער אלבום פון דער וויזשניצער אידישע שטעט

ווארשא, 25 (טעלעפאן) דער פארשטער פון די פוילישע שטעט נייט צו אן אויף געוועזענע, שווארצע פון די פוילישע שטעט, דער דאזיקער אלבום וועלכער וועט פארעם שטעט ווערען די רעזולטאט פון דער וויזשניצער שטעט פון אויף א רעוואלוציאנען אופן דעם אישטאנד פון די איינצווייניגן אין די נאכט פון די שטעט. די ציפערן, וואס וועלען דאס נעמאכט ווערען וועלען אומווייניג די ווייזע פון דער וועלכע פארשטעט אומגעווענליך און פארלירט פון די לעצטע עטליכע טעג יארה און די שטעט פארשטעט פון דער דעם ארעאנאציע, אויב עס וועט אין מורענע נישט קר מען א רעוואלוציע פארשטעט פון די פילע צען פון די שטעט.

איינצווייניג קאנציליסטע דעמאנ-סטראציעס אין ערשטען מאי

ווארשא, 25 (טעלעפאן) ווי ס'איז באוואוסט, עקוויטירט שוין א לעג גערע צייט א צווישען פארשיידענע קאמיטעט פון די סאציאליסטישע פארטייען אין פוילען. די אפיציעלע ליגט אין די הענט פון פ.ס.ס. און אין איר צוזאמענשטעל גייען אירין די סאציאליסטישע גרופען פון די נאציאנאלע מינאריטעטן. איצט איז פארשטעט געווארען א קאמיוניקאט פון קאמיטעט, וואס שטעלט פאר די גרייטקייט פון אלע סאציאליסטישע פארטייען אין פוילען צו בשותף פארטייגער צוזאמענארבייט ביים קאנצענטרירען די ארבייטער מאסען געגען די בלעזליי נאציאנאלע טישע סענעציען. דער קאמיוניקאט וועט פאר מאי סעקאריטיסטישע און סאג פון ערשטע מאי. ער פארשטעט איר געגען אנטיסעמיטיזם א.א.וו.

האדערט איבערלאזן ווייז אויף מעהד פאר ווייז

מיט דער מארקע "פאר ווייז"

איהם איבערגעגעבן א לאקאליזאציע פאר דעם הויפט פארשטער פון דער נאציאנאלער קאנצענטראציע פון יעדע קהילה בעויל לאסקי, לעאנארד מאנטעפיערע, קעניג, די אויפגען האט געטראגען א באוועגונג ליאנעל דע ראטשילד, ר. אביגדור גאלדסמייט און דעלעגאציע פון ענגלישען יודענטום, וועלכע האט פוילישען קאנצענטראציע אין דער דעלעגאציע זע. נאך אנדערע.

וועגען וואס האט מין. קאשטשאלקאווסקי קאנפערירט אין דאז

ווארשא, 25 (טעלעפאן) אין צוזאמענאנג מיט דעם נעמטען ווייז פון מיניסטער פאר נעוועלשע אפטיילען שוין זינדראם קאשטשאלקאווסקי אין לאנדא, דערווייטן מיר זיך, אז דער ווייז האט א חזק די פראגען פון ארבייטער פאנאר און פון דער ווייזע-הילף, אויך נעמט דעם ציל אויסצופארשען די מיניסטער אין דער פראגע פון רעאלע מיטלען צום קאמא מיט דער ארבייטסלאז זינקט אין די שטעט, דער פאנאר פון דער דאזיקער ערשטער פראגע שטעלט זיך פאר אזוי:

פארזיכער דיין עקוויטעט דורך שפארמאכט
אמבעסטור דורך א וואלא-ביכעל פון דעם איינצווייניגן אינסטיטוציע
BANK KUPIECKO-KREDYTOWY SP. W ŁODZI
29 PIOTRKOWSKA 29
די בעסטע באדינונגען, געווענליך נעמטען געהיימיש פון וואלא-ביכעל.
שטעלט איך פארזיכערט אין די רייזען פון איינצווייניגן אפשאפער!
מיט אייגענע כחות צו א געווענליכער צוקונפט!

ליקווידירט דעם סכסוך צווישען ווארשאנער ראבינאט און הרב פאזנער א דאנה דער אינטערוויע פון דעם גערער רבי

קאנצע, אז ער וואלט זיך אומגענווענארען דעם הרב פריד פון גערער רבי. היינט האט דער ווארשאנער ראבינאט אומגענווענארען דעם הרב פריד פון גערער רבי. דער ווארשאנער ראבינאט אומגענווענארען דעם הרב פריד פון גערער רבי. דער ווארשאנער ראבינאט אומגענווענארען דעם הרב פריד פון גערער רבי.

נאך לאנגע שווערע לייצען איז געשטארבען דעם 25-טען מערץ 1937
נ"ע משה ב"ר ראזענפעלד
אין עלטער פון 74 יאהר
די לוייה קומט פאר היינט, פרייטאג, דעם 26 מערץ 1937, 1 א זיגער נ.מ.
פון סהרה-הויז, וועגן וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער די אין סימן טרויער-פארשטעט
פריי, ויהו, הלכה שנינו, איידעם, אייניקלעך און פאמיליע

ווארשא, 25 (טעלעפאן) ווי באוואוסט קומט פאר ווייז א צענטען צייט א סכסוך צווישען דעם ווארשאנער ראבינאט און דעם הרב פאזנער. היינט האט הרב פאזנער באקומען פון גערער רבי א פריד, אין וועלכען ער דריקט אויס זיין צווייגענווייז, וואס הרב פאזנער איז מסכים און דעם ענין פון פשרות ויך. אומגענווענארען דעם געשען פון גערער רבי, איינס פריד זאגט זיך דער גערער רבי ארויס דערפאר אז די השתתף אין ווארשא איבער פשרות וואס האלטען אויסשליסליך דער ווארשאנער ראבינאט.

די פארשטעט פון דעם פריד איז פאנגענער: איר א רעגירונגס-קאנפערענץ פון פארשיידענע פון ראבינאט און פוילישער, האט הרב פאזנער ער-טרינקט מעה טרינקט גומען מעה טרינקט ווייזעקייט טעה 74 № פערש לחג הפסח

ESLA Łódź, Piotrkowska 66 tel. 232-22
F-ma
די נייסטע מאדעלען
פון דער העכסטער קוואליטעט צו צוגענוגליכע פרייזען.
הער-און קינדער-שייד.
הער-און קינדער-שייד.

OGŁOSZENIE.
Zarząd Gm. Wyzn. Żyd. w Belchatowie ogłasza konkurs na wakujące stanowiska RABINA gm. Kandydaci odpowiadające wymogom przepisów Rozp. Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Pub. z dnia 30/X 1930 Dz. M. K. 75/30 mogą złożyć oferty z dokumentami do Zarządu w ciągu miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszego.
UWAGA: Oferty, złożone na podstawie ogłoszonego konkursu dn. 14 i 26 stycznia 1936 r. uznane zostały za nieważne i kandydaci winni ponownie złożyć oferty.
Przewodniczący Zarządu
B. Działowski.

הימלע ווערמ צוגעפאסט אלערליי גלעזער
ווייזע פאר דאמער 21.2 ווערען איבערגע-אין די עלטעסטע הימלע אויף גאנץ ניי און אויך נייט הימלען צו 3.50 "TOLA" 25 Zawadzka 25 מעכאנישע שלאסעריי רעדער 11.11 ליסטעפאר (רוב יאכאדניג)

מחזורים, הגדות 25%
איי סקלאד ספרים וטליתים
"מסורה", לאדו, פילסורסקי 34
עס איז צו באקומען פארשטעט מחזורים, הגדות און פארשטעט ספרים א ספעציעלער אויסוואהל פון ברכות ספרים פון פראנצאנער מיט לעדער-טאשען. מילתים וואלענע, זידענע ווארטען, קאפלען, ציצית, ספע-ציעל די וועלט-באריהמסע הנדה זבח פסח פון אברנאל. געדענקט דעם אדרעס בוכהנאנדלונג. "מסורה", לאדו, פילסורסקי 34, פראנצ-נעוועלש ווי אויך דורכ'ן סויער.

פאבריקס-לאקאל
וואס באשטייט פון 4 וועלער, מיט פארברייט, אפרעמור טיילווייז איינגעארדענט אינגאנצען צו פארפאכטען
צו ערשטערען טעלעפאן 120-78
די בעסטע און די שענסטע פאטאגראפיעס נאר אין דעם קינסטלערישען אומקיר
"POLONIA"
לאדו, גלאנסקא 31 אינהאבער: י. גומערמאן

בעקאנטמאכונג.
דאס ניי-ערעמענטע טייד-און קארט-געשעפט
אויסער דעם פרייז
"Textyl Bielski"
פיעטריקאווער 19, פראנט 1 שטאק, טעל. 144-20
טיילט מיט. אז צום יעצטיגען פרייהייט און זומער-סעזאן בע-דעס אויף קענער א גרויסע אויסוואהל פון די ניי עס טע, מאדערנסטע הער-און ראמען-שטאפען פון די בעסטע ביליצער פירמען.
הער-און קאנפערענץ-פרייזען! דעמיל!

די יודישע אינטעליגענטע-סוד פון "נות-רחם" מערעט, אז היינט קענען זיך נאך פארשייבען צום עסען אין דער קיך דעם נאנצען יום-טוב.
סאלנא 14, טעל. 145-43.
פארהען אויף א דאווער קען מען זיך לייכט אויסלעבען אויפן נרעסען וועלאראם 11 ליסטאפאר 16 עס ווערט אויך אויסגעבארגט דאווער אין שטאק און אויף אויסלעבען. ס'ווערן אויך אנטענען פארשידענע זעמליכע ראחער-רעפערטור.

אין יובילער-געשעפט אויף צו בעקען
AUTORYZOWANE MIEJSCE SPRZEDAŻY ZEGARKÓW
OMEGA
J. Ehrlich
ŁÓDŹ, LEGIONÓW 1.

רעגירונגס-מיליטער באנייט די אפענסיווע

די צושלאגענע איטאליענער פארטרעטען איצט דייטשען



Do nabycia w sklepach własnych:
PIOTRKOWSKA Nr. 11
PIOTRKOWSKA Nr. 71
PIOTRKOWSKA Nr. 292

וועגן, הדרך וועלכען עס וואלטען געקענט אנטקומען, הייליג פאר די אויפשטעלונגען, גיט דעם רעגירונגס-מיליטער אויף דעם אפשניט א אייגענעוויכט.

פאריז, 25 (פ.ס. טעל.)

„האואס“ טיילט מיט פון וואלענסיא: די גאנצע איטאליענישע געפאנגענע אויף דעם גאנצן איטאליענער פראנט דערהייבט ביז 1300. קיין וואלענסיא האט מען איבערגעפיהרט 290 געפאנגענע צווישען זיי 4 די ענגלישע זעלבנער 300 פארוואנדעלטע און טויטע.

מאדריד, 25 (פ.ס. טעל.)

נאך א קורצען שטייטשאנד אין דער קריגס-אקציע, האט דאס דעגירונגס-מיליטער אונטערגעגעבן מען אויטערדיגען מארש אויף מערב פון וועג קיין אראגאן אין דער ריכטונג פון רענאלעס. דאס רע-גירונגס-מיליטער האט איצט אונטערגעפאלען אויף א שטארקען ווידערשטאנד פון די אויפשטעלונגען. ארום האלבער מאג אין רענאלעס געווען כמעט אינגאנצען ארוםגענומען. די דערפאלגונג פון די בערג ארום דער האלבער גענוער און דאס איבערשניידען דעם

דייטשע אעראפלאנען קיין שפאניע

אריבערגעפליגען די שוויצארישע גרעניץ

בען פאדעס געווארען דורך דייטשען מיליטער פון וואלענסיא טיילט מען מיט, אז דער שפאנישער איד פאסדאר אין סערלין האט איבערגעשיקט דעם איי-סער-מיליטער מיטאג פאלענער טעלעגראם: די שפאניע.

די פראנצויזישע מאכט אויף דער שפאנישער גרעניץ, ווי אויך די אינטערנאציאנאלע קאנטראל ארגאנען ביי דער שפאנישער גרעניץ האבען נישט פאמערקט קיין שום פארעכעניסען איבערפליג אי-בער דער גרעניץ פון שפאניע.

פאריז, 25 (פ.ס. טעל.)

דער קאנפאנענע פון „יוניטעד פרעס“ טיילט מיט פון דער פראנצויזיש-שפאנישער גרע-ניץ, אז אויפן פראנט גיטאליאן קומען פאר פאר-ביסענע קאמפען, ביי וועלכע די אויפשטעלונגען שטע-לען א געוואלטען ווידערשטאנד. דאס דערפאלגט זיך מיט דער פארטרעטונג פון די איטאליענישע אפ-מיליטען דורך אפטיילונגען פון דייטשען פרייזאג-אין מארשאנען מיליטער.

דער אפשניט גאנצליך - מאכט נאכא וואל הא-

טעהסט פון נאטע פון שפאנישער רעגירונג

צום נישט-אינטערנאציאנאל-קאמיטעט

אויף די שופען, וואס באזייען א פאנאן פון דער רע-פובליק, אין די ווייטערדיגע פונקטען רעדט זיך ווע-רען דעם, אז דאס קאנטראלירען די שפאנישע גרע-ניצען דורך דייטשען און איטאליענישע עסקאדערען וואלט מעגליך געמאכט אונטערשטאפן פארטוען צען דאס שפאניען און אנפאלען אויף די גרעני-צען, די כאטע פארענדיגט זיך דערמיט, וואס די שפא-

וואלענסיא, 25 (פ.ס. טעל.)

לויט ווי עס מיט איבער דער אפיציעלער קאמ-ניסאט האט דער מיניסטער-קאבינעט אויטענדיקט דעם אויטערדיגען מיליטער, וועלכער האט אפגעגעבן א פאזיטיוו וועגן די דערהאלטענע פארפאלען פון די ריפאבליקאנישע פארשטייער פון דער רעגירונג אין אויסלאנד. פון די ראפארטען - שטעלט מענט דער קאמיוקאט קומט אויס, אז די עפענטליכע מינימי-פון א סך לענדער נישט זיך אויף דער זייט פון דעם העפאליקאנישען שפאניען. נאך דער וועג פון מי-ניסטאנטן-ראט אין פארענענליכע נעווארען דער טעסט פון דער נאטע, וועלכער איז ארויסגעשיקט געווארען צו דער ענגלישער רעגירונג מיט דער ביטע זי איבערצוווייזען דעם קאמיטעט פון נישט אינטער-וועגן, די דאזיגע קאטע נעמט ארום 6 פונקטען, אין ערשטען פונקט שטייט די רעגירונג אויפן שטאנד-פונקט, אז יעדע סובערענע מלוכה האט דאס רעכט זיך צו פארוואנדעלן מיט געווער אויף וואס פאר אן אופן עס איז פאר איהר טאך מעגליך, אין צווייטען פונקט, אז נישט מעקסט אויף די קאנסעקוענצען וועט די רעגירונג נישט טאליעריען קיין קאנסאדא-

מאדריד, 25 (פ.ס. טעל.)

נאך א קורצען שטייטשאנד אין דער קריגס-אקציע, האט דאס דעגירונגס-מיליטער אונטערגעגעבן מען אויטערדיגען מארש אויף מערב פון וועג קיין אראגאן אין דער ריכטונג פון רענאלעס. דאס רע-גירונגס-מיליטער האט איצט אונטערגעפאלען אויף א שטארקען ווידערשטאנד פון די אויפשטעלונגען. ארום האלבער מאג אין רענאלעס געווען כמעט אינגאנצען ארוםגענומען. די דערפאלגונג פון די בערג ארום דער האלבער גענוער און דאס איבערשניידען דעם

טוריסטישע רייזעס

קייז ארץ-ישראל

מיט דער שיף „פאלאדיא“, וואס גייט אפ פון קאנסטאנצא יעדע 2 וואכען

ארגאניזירט די טוריסטע-אפטיילונג ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שוועדעסמא 29 טעלעפאן 127-28

אינפארמאציעס און איינשרייבונגען טעגליך פון 10 - 2 פארמ. און פון 5 - 8 א.ח.

פערסאנלעך פון דער עקזעקטיו-טיוו פון דער יידישער אגענץ

לאנדאן, 2 (י.ט. טעלעגראף)

אין משך 5' דער היינטיגער בא-אטאג פון דער עקזעקטיוו פון דער יידישער אגענץ איז בא-שלאסען געווארען נישט צוואנגענדיקען דעם אר-מיניסטראטיווען ראט פון דער יידישער אגענץ. דאגעגען איז באשלאסען געווארען צו שאפען א קליינעם אדמיניסטראטיווען ראט, וועלכער וועט בא-שטיין 5' א האלפט ציוניסטע און א האלפט נישט-ציוניסטען.

גרויסע שרפה איז ניו-דזשערס אי אטעריהא

ניו-יארק, 25 (פ.ס. טעל.)

אין ניו-דזשערס האט א ריזיג פיער פארניכטעט א וואוינ-הויז, 7 מאן זענען אומגעקומען אין די פלאמען. 3 מאן זענען פארשוואונדען געווארען.

צורישן פראנקרייך. ענגלאנד און בעלגיע

געשראסען געווארען א הסכם וועגען גאראנטירען די בעלגישע אונאפהענגיקייט



טויט די שטערנען

גרעניץ דורך 5' עמרע אעראפלאן

די צייטונג באמערקט, אז די פארשטענדיגונג וועט גורם זיין צו דער פארשטאנדונג פון ווא-רען זעלבנער רעגירונג און ווען צוהאלפען ביים אדר-כ-פיהרען דעם מיליטערישען פלאן פון דער בעלגישער סענאט און פאלען פון איבערפליגען די בעלגישע רעגירונג.

אפגעניגקייט פון בעלגיע

בעלגיע פון איהר זייט פארשליכטעט זיך צו פארשטיידיגען איהר אייגענע טעריטאריע, ווי אויך טיכף צו אינפארמירען די מלוכות וועגען יעדערע פארגוואלטיגונג פון דער טעריטאריע נישט אומשלי-סענאט און פאלען פון איבערפליגען די בעלגישע רעגירונג.

לאנדאן, 25 (פ.ס. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיטן ווייט פון דעם בעל-גישען קעניג אין לאנדאן שטעלט פֿעסט דער קע-רעספאנדענט פון „מארגנא פאסט“ אז צווישען ענג-לאנד, פראנקרייך און בעלגיע איז געקומען צו א הסכם אין דער פראגע פון גאראנטירען די אונ-

אונטערגעשריבן דעם איטאליעניש-יוגאסלאווישען אפמאך

נישען איטערי-מיניסטער גראף טשיאנא אין בעל ארטיקל - א נישט-אנגרייכט פֿאמולע, וואס גרעד, אז היינט אונטערגעשריבען געווארען א פא-ליטישער אפמאך, וואס זיין דערגענוג וועט זיין א פארשליכטונג נישט צו דערלאזען אפֿין געבט א ווייטשפאלטיכער אפמאך. פֿון אייגענע לאנד צו אן אקציע געווענדעט געגען מאך פאשטייט פֿון 7 ארטיקלען. דער ערשטער אר-טיקל אנטהאלט א דעקלאראציע פֿון גינסטיגער גייטראליטעט, דער צווייטע - באשולט וועגען קא-סולטאט און פאלען פון איבערפליגען די בעלגישע רעגירונג מיט דער ביטע זי איבערצוווייזען דעם קאמיטעט פון נישט אינטער-וועגן, די דאזיגע קאטע נעמט ארום 6 פונקטען, אין ערשטען פונקט שטייט די רעגירונג אויפן שטאנד-פונקט, אז יעדע סובערענע מלוכה האט דאס רעכט זיך צו פארוואנדעלן מיט געווער אויף וואס פאר אן אופן עס איז פאר איהר טאך מעגליך, אין צווייטען פונקט, אז נישט מעקסט אויף די קאנסעקוענצען וועט די רעגירונג נישט טאליעריען קיין קאנסאדא-

מאדריד, 25 (פ.ס. טעל.)

נאך א קורצען שטייטשאנד אין דער קריגס-אקציע, האט דאס דעגירונגס-מיליטער אונטערגעגעבן מען אויטערדיגען מארש אויף מערב פון וועג קיין אראגאן אין דער ריכטונג פון רענאלעס. דאס רע-גירונגס-מיליטער האט איצט אונטערגעפאלען אויף א שטארקען ווידערשטאנד פון די אויפשטעלונגען. ארום האלבער מאג אין רענאלעס געווען כמעט אינגאנצען ארוםגענומען. די דערפאלגונג פון די בערג ארום דער האלבער גענוער און דאס איבערשניידען דעם

פאריז, 25 (פ.ס. טעל.)

דער קאנפאנענע פון „יוניטעד פרעס“ טיילט מיט פון דער פראנצויזיש-שפאנישער גרע-ניץ, אז אויפן פראנט גיטאליאן קומען פאר פאר-ביסענע קאמפען, ביי וועלכע די אויפשטעלונגען שטע-לען א געוואלטען ווידערשטאנד. דאס דערפאלגט זיך מיט דער פארטרעטונג פון די איטאליענישע אפ-מיליטען דורך אפטיילונגען פון דייטשען פרייזאג-אין מארשאנען מיליטער.

פוס-דיי אי פראצעס

פון די אנטי-יידישע געשעהענישען אין לאמזשער פאזיאט

לאמזש, 25 (טעלעפאן)

נאך צוויי טעג איז היינט אין סטוי-גערדיקט אין לאמזש ארויסגעטראגען געווארען א פוסדקין אין פראצעס נעמען 26 אנגעקלאגטע אין פאסיי-ליגען זיך אין אנטי-יידישע געשעהענישען דער 29-טען אקטאבער פון פאריזאנעס וואס זי שניידאנא, לאמזשער פאזיאט, 77 אנגעקלאגטע זע-נען פארמישט געווארען צו 6 חדשים תפיסה, 10 פון זיי איז די שטראף אפגעלעגט געווארען, 9 זענען בא-פרייט געווארען.

Dr. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, מיפליס, און הוימ-אנאליטיקען

בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע אויך אלע ארס אן אפלייטען

זאווילדוקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8-11 נאכט. און פון 9-6 אונט.

געז. „קולטור-ליגע“ וואנאניא 68

מאנאמא דעם 29-טען מערץ 12 בייטאג ארדענט זיין די געז. „קולטור-ליגע“

איז „פילהארמאניע“ פיעריכען בעטהאווען-קאנצערט

אונטער דער ליטונג פון פרא. י. זאקס

אויספיהרער: ראדער סימפאנישער ארקעסטער (50 פערזאן)

מארצעלי נויפלער (פידע)

פראגראם: 5-טע סימפאניע פירעל-קאנצערט דורך

בייטען פון 54 נר. ביז 1.50 צו בעטען אין געז. „קולטור-ליגע“ וואנאניא 68

פיליזשע רייזע-פירא ORBIS

ראדו, פיעריסאווער 65 און 16 טעל. 101-20, 101-01 און 266-05

היי פאלעסטינע מיט א אעראפלאן פון 780 זל.

די ביליגסטע אויספליגן קיין פאלעסטינא פון 385 זל. - ביליגע פרייען קיין סטאנקריי, בעלגיע און ענגלאנד. אבזייעס יעדען מיטוואך און שבת. ים-אויספליגען מיט פיליזשע שיקען קיין לאנדאן, אסטערדאם, קאפענהאגען, סטאקאָלם, קאנסטאנטינאפאל א. א. ו.

אפגערופען די אורקויבען פון בריטישע מיליטער-לייט אין ארץ-ישראל

א באמבע אין חיפה. - בעדואינער מעגעז טראגעז געוועהר. - יודישע מאטראזעז טארעז נישט באשטיי-
געז די א"י-ערד. - א באוואפענטע באנדע געכאפט אין צפון-א"י. - א התראה צו די חברונער אראבער

ירושל'י, 25 (טייטש טעלעגראף) - די מיליטער-מאכט האט אפגערופען אלע אורליבער, וואס זענען באשטימט געווארען פאר די פלייכער און מעכאניקער פון מיליטערישע אפטיילונגען אין סאדא-ענד. חזן-לנה זענען אין אלע באגרינגען אין א"י אפגערופען גע- ווארען די אורליבער פון העכערע אפטיילונגען.

Zródłem zdrowia dla każdego, to kaplei szyszka „Novopin”

געווי. פינאנץ-מיניסטער זאוואדקי פארערט מען זאך איהם שטעלען פאר א מרוכה-טריבונאל

פונאנאל, וואס ער האט אבער נישט געטון. דער'בער ווערן אין זיך צום מארשאלקע פון בעט איהם מיטצוטיילען דעם אינהאלט פון מיין בריף די הויכע קאמערן, צוזאמען מיט מיין ערקלער- ונג, אז נישט נאך איך האב נישט קיין יסוד אויסצומידען א פראצעס פאר'ן מלוכה-טריבונאל, נאר ווייט שטארק, אז אזא פראצעס זאל פארק- מען, וואס עס פארערט א פארשלאג, וואס זאל ויין אינטערעסירטען פון איין פערטעל מיטגלידער.

דער'בער ווערן אין זיך צום מארשאלקע פון בעט איהם מיטצוטיילען דעם אינהאלט פון מיין בריף די הויכע קאמערן, צוזאמען מיט מיין ערקלער- ונג, אז נישט נאך איך האב נישט קיין יסוד אויסצומידען א פראצעס פאר'ן מלוכה-טריבונאל, נאר ווייט שטארק, אז אזא פראצעס זאל פארק- מען, וואס עס פארערט א פארשלאג, וואס זאל ויין אינטערעסירטען פון איין פערטעל מיטגלידער.

דער'בער ווערן אין זיך צום מארשאלקע פון בעט איהם מיטצוטיילען דעם אינהאלט פון מיין בריף די הויכע קאמערן, צוזאמען מיט מיין ערקלער- ונג, אז נישט נאך איך האב נישט קיין יסוד אויסצומידען א פראצעס פאר'ן מלוכה-טריבונאל, נאר ווייט שטארק, אז אזא פראצעס זאל פארק- מען, וואס עס פארערט א פארשלאג, וואס זאל ויין אינטערעסירטען פון איין פערטעל מיטגלידער.

דער'בער ווערן אין זיך צום מארשאלקע פון בעט איהם מיטצוטיילען דעם אינהאלט פון מיין בריף די הויכע קאמערן, צוזאמען מיט מיין ערקלער- ונג, אז נישט נאך איך האב נישט קיין יסוד אויסצומידען א פראצעס פאר'ן מלוכה-טריבונאל, נאר ווייט שטארק, אז אזא פראצעס זאל פארק- מען, וואס עס פארערט א פארשלאג, וואס זאל ויין אינטערעסירטען פון איין פערטעל מיטגלידער.

א פרייליכע יום-טוב! Bar a la Fourchette

62 פיעטריקאווער 62, טעל. 183-64

דאס בעקומט איהר וויין, מעהר, שפריט, ליכער, און שליוואוויץ פון פערשידענע פירמען צו 5 א בריקס. פרייזען. אלעס כשר לפסח! בעמל: באשטעלונגען ווערען זאפארט צו הויז אפגעשיקט. עכמונג! הויז המועד אין דער באר טעטיג.

עזשא פרענק
צו איהר התונה מיט ד' שמואליק אראנאוויטש
ווישען די הארציגסטע ברכות
צעשא און משה ווארשאווסקי

עזשא פרענק
צו איהר התונה מיט ד' שמואליק אראנאוויטש
ווישען איהר פיל גליק און צופרידנהייט
יעסב צוקערמאן
און פאמיליע

וויכטיגע איבעראשונג פאר לאדו או פראווינץ!
די באקאנטע הויט-פירמע
„SZERLAUNS”
10 פיעטריקאווער 10, טעל. 231-09
וואס האט זיך שוין צווארבען דעם פולען צוטוי פון ב' פובליקום טיילט מיט, אז צום באפארשטעלונגן וואס-מאכט עפעסעל איך דעם גרעסטן אויסוואהל פון די ערשט-היטעז HUCKEL מארקע און פון גאנץ ערשטקלאסיגע פירמעס.

דאנקזאגונג!
דערמיט דריק איך אויס דעם הארציגסטען דאנק דעם ה' פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע. פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע. פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע.

דאנקזאגונג!
דערמיט דריק איך אויס דעם הארציגסטען דאנק דעם ה' פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע. פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע. פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע.

דאנקזאגונג!
דערמיט דריק איך אויס דעם הארציגסטען דאנק דעם ה' פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע. פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע. פאר דעם וואס ער האט געטון פאר מיין פאמיליע.

געזענקהט! אז קליינען סחורה
אין נאך ביי
שטישענשרייף
וואו ס'נעמט זיך אויף לאנער צום וואסער-סעזאן א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע פיריזער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער אויף פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטס. - קומט און איבערצייגט איך
R. SZCZESLIWY
לאדו 5 נאוואמיעסקא 5, טעל. 156-09, שטאמק II

„ZURMA”
אינה: 7. מרץ.
Łódź, Cegielniana 58
telefon 178-21.
טאלידע און פיקטליכע אויסוואהל
„גרנאנד”
ווישנאווא-גורא וויליא זאצמאן
ביים ווארד - טעל. 12
בעשטע פארשטעלונג פון אויף יום-טוב ווערט אנגענומען אויסן ארם אדער טעלעפאניש.
כשר
אכטונג. לאדו און פראווינץ!
די לאנג-קוויטערנדיג פירמע פון
יודישע לאנגע מלבושים
מאכט שטיין טאכט בעקאנט די בעסטע קוואליטעט, דאס פון בעשעפונג און פערזענלעכע אויסוואהל פון לאנגע מלבושים וואס איך א פערזענלעכע אפטיילונג פון די בעסטע טעלעמאטע סחורות אויף בעשעפונג, וואס ווערען אויסגעפארשט און דער קורעסער צייט לויפן פארשטעלונג. געדענקט דעם שווייטש!
משה לאבערשטיין
לאגראדאווא, אין הויף, 1. שט. לינקס

נ"ע מירל העדער
(געבוירען פישער) אין עלטער פון 49 יאהר. די ויה קומט פאר היינט, פרייטאג, דעם 26 מערץ 1937 1 א זיגער בייטאג פון סחורה-הויז, וועגן וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די איין טיפער טויטער פערבליבענע
מאז, טאכטער, מוטער, געשוויסטער און פאמיליע.

נ"ע מירל העדער
(געבוירען פישער) אין עלטער פון 49 יאהר. די ויה קומט פאר היינט, פרייטאג, דעם 26 מערץ 1937 1 א זיגער בייטאג פון סחורה-הויז, וועגן וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די איין טיפער טויטער פערבליבענע
מאז, טאכטער, מוטער, געשוויסטער און פאמיליע.

הויט-פארבע-כעמיקאליעז-געשעפט
לאדו, דרעוואווסקא 5
מאכט בעקאנט, אז צום קומענדיגען סעזאן איז דאס געשעפט פערזענלעך מיט א גרויסע אויסוואהל פון פערשידענע
פארבעז און כעמיקאליעז
פון אלע גרעסערע פאבריקען, די בעשטעלונגען פון דער לאדווער און פראווינצער קונסטלעך ווערען רעיקט און פיקטליך אויסגעפירט.
קאנטא: P.K.O. 602219
מיט אכטונג **מ. שיינבע** (פריערע) לאדו, דרעוואווסקא 5, טעל. 133-39.
בעמערקונג: איך בעזיך שטעטס אויף לאנער לאהע פון דער פירמע **Zaki. Chem. „STREM” Sp. Akc.**

איז נאמען פון 1200 יודישע פכודיגע משפחות. וועלכע זענען דורך אונז
אויף יום-טוב אונטערנעשטיצט געווארען, איז נאמען פון דער פארוואלטונג און איז
מיין אייגענעם נאמען דריק איד אויס דעם הארציגסטען יישר כוח דעם איבערגע-
געבענעם און ענערגישען

קאנסורג מאקס קאז

(ערשטער וויצע-פרעזעס פון דער אינסטיטוציע)

פאר זיין גרויסער פערזענליכער נרבה און פאר זיין אויסערגעווענליכער אנשטרע-
נונג, ביים זאמלען א גרויסע סומע געלט אויף דער היי-ארהיינער פסח-אקציע.

פארוואלטונג פון „נותן לחם"

פרעזעס מאג. מ. באלבערישסקי.

אונזער הארציגסטע דאנק שיקען מיר
איבער אונזערע קאדזשער לאנדסלייט
אין אמעריקע, בראש מיט'ן געעהרמען

פרעזעס אלפרעד ב.

ראזענשטיין

פאר זייער שיינער אונטערשטיצונג, וואס
זיי האבען אונז געשיקט צו דער היי-יאריגער
פסח-אקציע.

פארוואלטונג פון

„נותן לחם"

מאג. מ. באלבערישסקי.



אלע מנדבים, וואס האבען מיט א פרייטער
האנט געשטיצט אונזער פסח-אקציע און איז
דער ערשטער רייה - דעם ה' פרעזעס

אסקאר קאז

ראדצא יודישע לעוושטיין,

דער פירמע „ווידזעווער מאנופאקטור" אקצ. געז.

דער פירמע נ. עטינגאן אקצ. געז.

אדון. יוסף ווייצמאן

דיעקטאר ד. ראבינאוויטש פרוי

און אלע אנדערע

דריקען מיר אויס אונזער הארציגסטע דאנק.

פארוואלטונג פון „נותן לחם"

פרעזעס מאג. מ. באלבערישסקי.

W imieniu 1200 podupadłych rodzin żydowskich, które otrzymały zapomogi świą-
teczne, jak również w imieniu Zarządu Stowarzyszenia wyrażam swoje najgorętsze
podziękowanie KOMITETOWI ZIMOWEJ POMOCY BEZROBOTNYM I NAJBIEDNIEJSZYM
naszego miasta z Tymcz. PREZYDENTEM p. M. Godlewskim na czele,
oraz STAROSTWU GRODZKIEMU p. Dr-wi Mostowskiemu,
NACZELNIKOWI Dr-wi Wronie, PUŁK. Foglowi i NACZELNIKOWI
Wisławskiemu za poparcie przy przeprowadzeniu tej akcji.

ZARZĄD STOWARZYSZENIA

Przeciw Nędzy Wyjątkowej p. n.

„NOSEN LECHEM" w Łodzi

Prezes M. BALBERYSZSKI Prowizor Farmacji.

אונזער צייט, „מיט ערפאלג“ אויסגענוצט אין און
 געוועזנט אין קאמף געגען יודען, דאס איז די סיס-
 טעמאטש'ן איגנאציע, דאס אייביגע סאגוריער די
 מאסען, און די יודען זענען „פארלירער“, אז ווי
 זענען „שונאים“ פון ווערע היימאט-לענדער, אין
 וועלכע זיי לעבען זייט הונדערטער יאהרען, מיט
 וועלכע זיי זענען פארבינדען קיטורע, סאציאל-
 וויסנשאפטליך, פאליטיש.

„וזהו אם תקראנה מלחמה ויזון גם הוא על נזונאניו“ — או עס וועט קימען צו א מלחמה, וועלען זיי (די יידען, הייסט עס) צושטעלען צו אונזערע פיינד — אײַן דער דאזיגער, ווירקאמער“ — האלטן שטאמען פֿון פֿרעזיס קאפ, די היינטיגע צור־ידיה: דים האבען גארנישט צוגעגעבען צו איהם, גאר נישט מחדש געזען און געזעמערט, זיי האָבען איהם נאר בַּסעָר אײַנגעניגט.

ווייטס, מיט וויסל אנשטעלדיג וועט און אונז
שולדיג קרובות מיט האבען בעצעהאלט פאר דעם
אויגען בלבלו, וויסל אכריות און בעטאייאלישע
פערברעכענס מא'ו בעגאנגען געגען איז אין פער
שידענע צייטען, אונזערן מכלומטשען איסרייה
אז יעדע זענען די שוואים פון די לענדער, וועלכע
וועלכע זיי לעבען און מיט וועלכע זיי זענען פאר-
בינדען דורך יעדע האנדע עקוויסעפון, ביישפילען
פון דער בייצער צייט: דער בלבלו פון די רוסען
און דער צייט פון דער וועלט מלחמה, אז יעדע
זענען שארפאנען און אונטערשטענען די שוואים -
אין די אכריות און ענינים קשים, וואס די יידען
האבען געקאנט אויסשטענדיקען דערפאר: די בעשולדי-
גנע פון א רב, אז אין טלית און תפילין האט ער

ענדענצער, "איינזעם" דעם שוואַם און דער טראָג
שער סוף פֿון דער רב, דעם אַמאָשולדיגן קרבן פֿון
פרעה'ס אַנטיסיוואַציע; דער בבלער, און יידען האָבען
געמאָסן קאָפּער צוויי האַסער אויף די קעפּ פֿון סאַטאַנ-
טאָך-פֿערצייער, צווישען וועלכע עס האָבען זיך גע-
פֿונען יידען אַיינזען ברודער, יידען.
ווי מ'זעהט, האָט זיך פֿון פרעהס צייט אַייגענט-
ליך גאָר נישט געענדערט אים דעם "סיסטעם" פֿון
יידן-פֿאַרפֿאַלונגען; פרעה'ס מאַכט-מעטאָדע גע-
געהן יידען זענען געפֿאַליען דיוועלפֿיגע
און אויך און אנדער דאָך האָט זיך נישט גע-
ענדערט: דאָ עקספּלואַטאציע פֿון יידען, פֿון יידע-
שער ענערגיע, פֿון יידישער קראַפֿט און אַנטפֿער-
נעמונגס-גייסט, פֿון יידישען זשעני, דאָס אויס-
זייגען, דאָס אינטרנאָציעל און אויסלאַנדען דעם יידען
אין נאָכדעם אַהם אַרױסשטױפֿען, אַרױסשרײַבען.
דער אַױסראַטען און פֿעריכטען.

אויך די דאזיגע "שיטה" פרעגט פון עקספּאָרט
לערנען די יידען חורט יום איבער אין אלע תקיפּות
לענדער. פרעג האט בשם אפֿן נישט געוואלט אויס
לערנען די יידען. ער האט זיך געוויסנעט און זייער
פֿרויעסער ארבייט. ער האט דייטליך דערקלערט:
ונלחם בנו וצלה מן הארץ — או ווען די יידען וועלען
מלחמה האלטען מיט אונז, וועלען זיי פֿערלירען
דאס לאנד; דאס וואלט געקענט ארויספֿירן א שווער
רען קריגס און לאנד. דאס וואלט געווען א גר-
פֿאהר פֿארן יורשטאטליכען לעבען, פֿארן קריג
פֿון דער מדינה. פרעג האט זי דערפֿער געוואלט
אזוי צו דאגען "מיט צוגעבונגן איינהאלטן" מיט כח
מיט געוואלט, ער האט מורא געהאט אוי פֿערלירען
אזא ווייטגיג. טיכטיגע און ביליגע ארבייטס-קראפט
אין די פאר טויזנטער יאהר נאך ציצאט מצרים
און היינט חורט זען איבער אייגענטליך דאסוועלכע
גע, נאר ארץ אנדער פֿארם. אינ די לענדער, דאס (ווייטער זעה 18-טע זייט)

פון ישיעיה אונגער

פֿיזיש, מאַראַליש און גייסטיג אָפּגעראַטעוועט, האָט
דערוועקט אַז זי האָט בעוואוסטװן פֿון װײַער מעגש-
ליכער װידע און עפעס אַזױנס װי אַ נאציאָנאַל-
געפֿיהל און דערפֿיהרט, װי באַװאוסט, צו דער אױס-
לייזונג פֿון מצרים.

פאר א יחידע, "מערהייט" און א, "וירשע" העגעמאנע" האבען אלע דע עגיפטער קיין מורא נישט געהאט, נומערש'ט, לויט זייער צעהל האבען זיי יארען נישט פארגעסטעלט מיט זיין קיין שום מאכט אין לאנד. דאס איז אויך צו זעהן דערפון אזוי פרייע האט זיך אזוי איינגעקענטט פון שטום אדער נישט וועלטלעכ בעפרייען זיי זייען פון נעכט'ט שטאפט; ווען ער וואלט געוואוסט, אז זיי זענען באמת "אגעטאלער" וואלט ער זיך נישט דערוועגט צו רעדען אין צום תעוהיד'דיגען טאן מן משול, און אהרע'ע, די ווארונג, מיט וועלכער פרייע האט זיך גע-ווענדעט צו זיין פאלק, אז עס זענען פארהאן אפילו "הען" און א, זיי זענען שטארקער פון אונז' האט געהאט אן אנדער בעדייטונג, דאך מ'זען פער-שטעהן. דילעביגע ווארונג האבען מיר אייגענטס אין משך פון דורות, אין משך פון אונזער גאנצער יחידע'ע.

די געפֿיסטער האָבען בעמליך מורא געזאָגט פֿאַר
די ייִדישע ענדגלייכען, פֿאַר זייער ענדגריע און
אונטערשטע-מונגע-גייסט, פֿון די ייִדישע "שקלאַ"
פֿען" פֿאַר זייערע הויכע מאַראַלישע אייגענשאַפֿטען
פֿאַר זייער אייגענשטערבאַרען לעבעס-וויילען, פֿאַר
זייער געדולד און אויסדאָרע, אין משך פֿון די
איינציג הונדערט יאהר פֿון שפּערע מצרים האָבען
געוויסט ייִדישע שיכטען זיך אַסימילירט און אַקלימא-
טירט אין דער געפֿיסטער קאַטור, זיי זענען אַרייַן
עדרונגען, האָרן מען רעכענען, אין געוויסע פֿער-
פֿען, וועלכע זענען שווערענגליך געווען פֿאַר די
ייִדישע מאַטען, און אַנגעזיכערט שפּילע
און געוויסט דאָס אַלע און דער איבערליבען פֿאַליטיק
פֿון לאַנד, איז מסתּוּר אין דער אינדוסטריע.

און דערפאר האָבען עס פרעה און זיינע ריגן
רונגען לייט געמאכט און אלארע: הנה עם בני ישראל
רב לעצום ממנו — די יידען ווערען — שטארקער
רב אונז, זיי „פֿאַרקאפֿען“ אלע בערענען, אלע
ווירטשאַפֿטליכע פאזיציעס, און דערפאר האָבען זיי
עס אַרױסגעקעמפֿען דעם לאַזונג: הבה נתחכמה!
דערנעבן זיי, „הבה נתחכמה“ חזרט אין אײ-
בער הינט אױך, הערען זיי נישט דויעלליגע טונען
אין די געשעצטע פֿאַן אונזערע הױנטליכע שוואַכע,
און יעדען וועגן שטארקער פֿאַן אונז, אז זיי זענען
דא, „אפֿוּל־אײ יעדען פֿאַרעפֿעסע, און אַרױסקאַפֿען
שטאנד, און דאקטאָרירען-בערן? — פֿאלט זיך
נישט פֿרעגן? נישט און די גורלות פֿאַן די הױנטליכע
עגירונגען, וואס האָבען דעם ציל אײנצולײַהרען
„נעמען קלױזוס“ פֿאַר יעדען אױף אלע געמײנען
פֿאַן עפֿענטליכע און שטאַטשאַפֿטליכע לעבען, אױס-
צושטעלען זי פֿאַן מסחר און אײדנשטערע, פֿאַן יע-
דע פאזיציע, פֿאַן יעדען פֿרױט-צױוויג? — I
און אַן אנדערע אַרױסגעמישטע קאָלונג פֿרעגט
אײנצונליק און אומדערשטער בלבלול, וואס האָט
אונז אױף שוין שוין געקאט, ווערט אױך אין

גישט געזענדערט אויף דעם געביט פֿון „פֿארביטערן“
די יידען דאָס לעבען, ווי עס ווערט אין דער תּורה
אוי סטעפֿליך באַקאַנסטערנירט די באַהאַנדלונג
פֿון יידען דורך דעם ערפינדער. עס איז געבליבען די
זעלבע „וידען פֿאַלטיק“ פֿאַלען פֿאַרנעם, ווי
פֿרעג האָט זי אײַנגעפֿיהרט, דיוועלביגע קאַקאָ-מאַ
טאָדען געגען יידען, דיוועלביגע „מאַטיווען“ און
דיוועלביגע „אַרגומענטאַציע“.

געוויס האָבען די יידען פֿערפֿאַלגונגען אין די
פֿערשידענע קעמפֿן אויסערליך אנגענומען אַן אנדער
פֿאַרם. עס האָט זיך געווענדעט אין דער עקאָנאָמישער
סטרוקטור און די אינערליכע סאַציאַלע פֿערהעלטע
נישען אין דעם אַדער יענעם לאַנד און אין דער
גראַד פֿון רעליגיאָזע פֿאַנאַטיאָם פֿון דער בעפֿעל-
קערונג. אָבער די מאַטיווירונג, די בעשריד-גונגען,
די בליבלעם, דער גייסט פֿון אויסרעטונגס-קאַמפֿ
געגען יידען זענען אין אלע צײַטען געווען דינאַ-
מיש; דאָס איז געווען דער גייסט פֿון „פֿרעהס
וידען פֿאַלטיק“.

[illegible]

עס איז קלאר, אז פרעה האט קיין מורא
נישט געהאט, אז די יודען וועלען זיך אזוי פאר-
מערען און ווירען אזוי שטארק, אז ווי וועלען
אויסשניידען די היימישע בעפעלעכע קינדער לאנד-
עס האלט געווען אפמאגליש איינצונעמען דעם
פסוק אין דעם זין. די ערשטער זענען געווען און
מעכטיג קליטער-פאלק אין א ארבייטונג פאלק און
האבען געהאט דעם גאנצען מלוכה-אפאראט און אלע
מאכט-משלען און זייער הארד און אפגעזאגט אפסאלט
קיין מורא נישט געהאט פאר אן איבערגעוויכט פלם
ידישען עלעמענט, עס איז קיין ידישע, מעהר-
היינט נישט געווען אין האט אזוי נישט געקענט זיין
ידעו האבען איין נישט געטראכט צו רעוואל-
טירען געצוויינגט אונטער דער דיקער, זיי האבען
אזוי שווער געארבייט, דר "עבודה פרך", די "פאנש-
טשינע" האט זיי אזוי שווער געדריקט אין פלייש
און מיסטא אזוי אויסגעשטעקט און זיי האבען קיין
מעגליכקייט נישט געהאט צו ארגאניזירען א וועלכען
עס איז רעוואלוציע, און איז פאשטאנד גייערן פרעה, ווי
מיוויסט, האבען זיי קיין רעהיטאט אין דער וואר-
נישט געהאט. ערשט משה, ווי דער תלמיד דער-
צעהלט אים, האט אויסגעפועלט פון פרעה'ן, אז ער
זאל זיך לאזען רוהען שבת - און דאס האט זיך

עס איז מערקוירדיג, ווי וועגן די מענשהייט
דער מענשליכער גייסט הייסט עס, אין ערפֿנדעדיש,
להיפֿוך אז דער אלגעמין אנגענומענער מיינונג
דאס איז אייגענטליך נישט קיין נאמען; מיט דעם
פראבלעם האבען זיך שוין אנגענומען דענקער אין
פֿארשער און היסטאריקער אין פֿארשידענע צייטען
דער מענשליכער געזונט, ווייט ווי אזא ארומ, און
גאר נישט אזוי שפֿעטליש און גאר נישט אזוי רייך
און פֿיליטטיג, ווי מען שטעלט זיך פֿאר דערגעלדיג
ווען מען רעדט וועגען מאַטאלישען און קולטורעלען
פֿראַגמענטן פֿון דער מענשהייט, וועגען נצחון פֿון
גייסט און דאך די פֿארשידענע געביטען פֿון היסטאריע
און פֿארשער אין דאסעלעך.

בלעצערט מען, למשל אין דעם גרויסען פון
פון דער וועלט־געשיכטע, שטייט מען זיך אן אריין
א מערקווירדיגע ערשיינונג: אין טוט נאר דאס
וואס דער פֿייערדיגע דור האט געטון; אין צפאכע
קאפ'ס די צווייטע — נישט נאר זי געטוישקעלט
פֿערפֿאקטמאט דאס, וואס זי געהאט איבער בירושלם
גיסט אריין א נייעם אינהאלט און א נייע פֿארם
אדער ענדערט די פֿארם אין וואס זי אינהאלט
נאר זי קאפירט טאקע פשוט כמשמעו די געגנט
זיסען און מנהלים פֿון פֿייערדיגע צפאכעס, ווידער
שילוט און איינריכטונגען, אזוי ווי זיי שטענען
אין הערשן.

עס חזר זיך איבער אין דער געשיכטע
רעגלמעסיג דינעלביגע ערשיינונגען, ערשטער
שטח, אידען, קראנקען, מעשים, דינעלביגע פאלי-
טישע מענטשן, אדער, דינעלביגע סטעיטען פֿון קאנא-
עקספּלאטאציע, פֿון בעזערשען און אונטערדריקטן
מענטשן. נאטורליך ענדערט זיך אין יעדער הקדמ-
די פֿארם, דער אויסעוואלכער לבוש, דער עטיקעט
די „אינגאקאניג“, אבער דער תּוֹך, דער קערן, ד-
הרונד אידעט בלייבט דינעלביגע.

בעהמט, למשל, אויף גרויס אין טויכטבאר פערל פון מענשליכער טעטיגקייט ווי - יידען-שווארץ, יידען-פערפאלגונגען, יידען-אויסצוואנגען, ווייל מיטגעבן צוערגען האטן שוין ציוויליזאציע, הומאנע און ליבעפולע קריסטליכע מענטשהייט פארשווערעט אין יעדע געביט, בכדי צופעס גייעט אפצוהאלטן! - וויילען וועלכע זענען צעטועמטען, גייטליכע ערשער, פאלן-כען-פירשטען, מלוכה-מענער, דיפלאמאטען, פאלן-מיקער, וויסנשאפטלעכער און גייסטער-פיהרער האבען זיך שוין צעבראכען אין קעס איז משך פון א פאר טויזנט יארן, צעטערדיג און איינגעציעלען צופעס א נייע פאליטיק, א נייע שיטה, ווי אזוי איז מאל פאר אלע מאל פאר צו ווערען פון יידען און עס האט זיך נישט איינגעזעצט, מהאט געמאכט פליכטען זיין אלטען, קיין איין נייע „אידעע“ האט מען נישט איינגעבראכט אין דעם „סיסטעם“ פון פערפאלגען און שלאגען יידען פון פרעזיס צייטען אן.

ואין פרעה האט דאך עפעס געלעבט מיט
שיינע פאר טויזנט יאהר צוריק, לויט דער אויס-
רעכנונג פֿון גאר אלטע יידישע כראניסטען און פֿון
מאדערנע באוואוסטער זענען די יידען אריין אין פֿון
מצרים מיט יאהר 1828 יאהר פֿאר איינערצייטערעכנונג
ד.ה. מיט 3765 יאהר צוריק. און אזוי ווי פֿון חומש
ווייסט מיר, אז די יידען האבען זיך אויפֿגעהא-
טען אין מצרים 430 יאהר, איז אלע יצאט מצרים
פֿארגעקוקטען יאהר 1398 יאהר פֿאר דעם היינטיגען
צייטערעכנונג, ד.ה. מיט 3335 יאהר צוריק.
זייט דער רעגירונג צייט פֿון פרעה שולד
ב״מ משה ב״ו 1937, דאס הייסט און משה, פֿאר
טעסס סטער ווי 3335 יאהר. האט זיך אויפֿגעהא-
טען אין מצרים 430 יאהר, איז אלע יצאט מצרים
פֿארגעקוקטען יאהר 1398 יאהר פֿאר דעם היינטיגען
צייטערעכנונג, ד.ה. מיט 3335 יאהר צוריק.

בען וואן אויפסניי ווערען די אומגעפירטע פריינטליכע שטימען;
ווער עס האט איינמאל אין זיין לעבען געזעהן זיין
ערש פריינדע וואס דעם פליס פון זייערע אויגען, דער
קאן פארשטיין וואס הייסט ביים אדאפטעד אפאטאלע
אורף א דורשען ישוב. זיין זעהען האט דעמאלסט ווי
מענטשען וואס האבען זיך אויפגעכאפט פון א טיפער
שכרות, אזוי נאצוויי, אזוי קינדער, איהר קענט אפילו
אין כעס נישט ווערען, און דעם אקט פון אייבערפער-
בען זיך ליגט אזוי פיל פריימטיווקייט, אומשטילע-
הייט און אומפארמאטאביליטייט, אז איהר האט
נישט צו וועמען צו האבען טענות, דאס הייסט נישט
אז אדאפטעד אין אייזשיראל זענען רוצחים, גמבע
שלעכטע מענטשען, עס הייסט, און פריימטיווקייט
מענטש ווערט באוועלטמיגט דורך טענהלעך פון אומגא-
נאקייט אומגעזענען יעדען נייעם נישט פארשטענליכע
פריעמדע, וואס הייסט זיך אריין מיט אזא אפאטאלע
און דערש און זייערע שטילע שטעלענדיגע פוילע און פער-
טאבלעסיגער דערפער און שטעט. און דאך א געווי-
סער דאספערע קען דאס געמיהל פון חסד, אפשטויסן
פאר דעם פערמערן פריעמען צו די געטעמטע אכזריות!
נייע מעשע.

דער דאזיגער געפיהל לויט אין דער אראבישער
פאפולערעווע, ער ליגט באהאלטען אומבאוואוסט
אין דרויגע צייטען ווערט איבערגעטראכט. און
פער עס איז דאך א געפיהל וואס נעמט אירע ארע
מען, און ווען מען באהאנדעלט די יודיש-אראבישע
ענינים אין איי-ישראל, מוז מען אפסטאנדאניז דער
מאנהען דעם צושטאנד, מען מוז מודה זיין, אז עס
איז נישטא קיין באזונדערע שוועריקייטס אנטוועקען
אראבער קעגן יודישע ישיבות, אדרבה, דאס איז
פאלען אז א נאטורליכע ניגונ פון דער פאפולערע
האט דאס לעבען בשלום, דאס צונויפלעפען זיך מיט
זיך נוי אויספיהלען — אין דאס קומענדיג, איז דער
אויסגאנג.

פון ד"ר ש. צמח

לענדער, משערקעמישע דערפער האבען זיך גע-
רעט אין סיריע, עבר-הינדון, און אין ארץ-ישראל
אין קען אזא דאָרף שוין היינט נאָך, אין גליל
התחתון, די משערקעסען האָבען געהאט די זעל-
באמונה וואָס די ארמאנע פּעלזנער און בערוואנער
זיי זענען געווען קרושים, געיאָגט צוליב דער אמונה
פארדעסמוטענען האָבען אראפגישיט שטחים אומאוי-
הערליך פאַפּאַלען די משערקעמישע דערפער. זיי האָ-
בן ריפּט און די איינוואוינער געעפּעכטען. פאַרוואָס
די משערקעסען זענען געווען פּרעמדע, זיי זענ-
ען פּלעגט האָבען פּלייט אויפגען, רעדען נישט קיין ארץ-
ביש, פיהרן זייער תבואה פון די פּעלדער נישט ארץ-
אליען, ווי די אראנער מען. טאָר איר אַז געו-
רעדערדיסטן וואָגען און עסען פרייט פון קומער-
און נישט פון הייל, עס ליגט טיף אין דער מענשי-
כער מיטמווירען כאמער זיך אנטקעגן צושטעלען
דען נייעם געשטאממען. פרעמדען.

וְהָאֵם אִין מִצְעָק דִּי הוּיִפֿט-כִּיפֿה מִפֿאַרְוָאָם עִם אַזוּי לִיכֶט אויפֿפֿרֿוּהֶענֶען אונזערע בעסעס און אַזוּי שטעמט אַראָפֿישע שַׁכְּסִים, וְהָאֵם לִעבֶען מִיט אַזוּי יאָדערע לֵאגֶס פֿרִינלעכער און אַזוּי נאָגֶיט וועגענעם אַזוּי ציטלענען און שיקען זיי דריבען און פֿרעגנען זיי דִּי שרעקליכסטע טוואַלדראַמען, ווער עס האָט אַמֵּן פֿינעטוואַינט און זיך נוצט זענעקעס ווי אַראָפֿ שטעמט צוריק אַין אַ זידישען ישובֿ נאָך אַ לענגערע צייט פֿון הוּיפֿטנעגִיט און צוזאַמענשטעלען און אַרבעטן

לען, די תריסע נאכטראגער שפילען אין קאמפ
באזוכען סתם-ערסער און פארשטאלטאמאנעווען אלע
וואס זיי האָפּען, די גענעדיגסטע ארוואַקאסען אַלס
קאמפּיוטירטע זענען נאָך סערהיט באַשאַפּט, האָפּ
תריסע פּאָליטישע, אַמפּיציעס, ווילען נאָך בע
העשען און ווילען זיין פּרעסס, אָבער זיין שטאַ
קלינגער שיכט אין געוואָרען אזוי צו זאָגען ציוו
ליוורט, אַרויסגעבן, איז דער נאָכער עטו שטאַ
אויבערפּלעכליך, ביט אַ קראַץ מיט דעם מאָנעל אַ
דאָס אַלעס, אָבער אַמאָל פּנים ווירט זיך קל
ארויס.

די דאזיגע פארשידענטיקייט, וואָס וואַסערט
א שאַטען צווישען ביהדע פּעלקער פּרענעט צו א ק
פּערזענע, באַשטענדנע, טאַטענעלעכע, סעניאָר
פּרעמדיום, עס איז דאָ אַ לעזע, אויב מען וו
אז פאַר דער מלחמה, אין טערמינען צייטען, האָט
זי אראפגענומען יודען מיט אָפּגעזעצט אָרעם
אזא אראדיע אין קיטאָפּאָל נישט געווען אין ארד
רעא. ווייטס פיר איין פּאַקאַנע אין וועלכער דער פ
עלמין אז נישט פאַר מיט קברים, קרעכט פון די
זאמענשטויסען ווען יודען זענען ארויף אויף ד
באַרען און פּאַזעט זיך. אָבער נישט נאָר יודען,
בער האָפּען פאַקעמפּט יעדען פּרעמדען, נאָך דער
רודעס מוסולמענעלע טשעקענישענע שטעכער
מיליאָר האָט זיי געהרגעט דורך עס פאַרנעמען אין זי

אין די שול פארשטאנען פארשטאנען נעמט מען
אונטן ?

און אויף דער פראנט ענטפער איך —
אראפ'שע באַפֿלעקעניג און געשימט געבן,
עס איז פאר אונזערע קיין סוף נישט, אבער צו
געוויסן טעמנים איז מען עס מפליג ווערשען די ליפ
אז עס איז פארהאן אַ מיפער גייסטיגער און קול
דערע אהנטעשייד ווערשען אונז און דעם אראפ
צווייגן דערע אַפער וועגן דאסערשעוועות פון שט
קירער, און דער טרוב'האפט ווערשען טעמנים
פעלטער. אפשר האָט עס עפֿנס אַ היסטאָרישען
און אינהאַלט, אפשר וועט דאָס אויך אַמאל צו
קומען, אבער ווי די זאכען שטייען היינט, האָט דאָ
פאנען געדערשיי וועגן טעמנים — געפֿהלען
שען וועמענאָלס און יענעס איינטיקער קיין
פראַקטישען פֿאַרטייטשען ווערט. עס איז אַ פאָקס
עס שטייען הוינט אין ארץ ישראל צוויי פאָנענער
אויך אַהערשענדיג פֿעלטער, איך זאָג נישט אַז
גענען דעם אַהערשן, אבער געוויס אויפֿער לעבן
צווייטען, פֿון איין זייט אַ פֿריימייטן (עס איז נישט
קיין פֿריידייטונג), נאָך נישט איינצונעמענע
פון נאָכטן, וועלכע האָט זיך נאָך נישט באַפֿר
פון דעם הויך פֿון, האָט מיט זיין ערלוצ און אַפֿ
לאַגענטיק. פֿון דער אנדערע זייט — אַ פֿאַלקס
אויף פֿיר דערפֿאָרשענע, מיט אַזאַ רעוועווענינג
און זיך איבערלעבענדיגע, פֿערווייניגטען געוויס
מען אַלע שווערעגקייטען, ווי דאָס ווידישע פֿאָלק,
קומט אַרױן אין לאַנד פֿון אַלע אַידענפֿעאישע מאַי
אָנענזאָפֿט און אַפֿילו אַביסעל צו שווער אָנגעלע
מיט וויסען און קולטור. אמת, די טעכנישע ציוויל
האַציג פֿון מאַדערנעם אָנזען, פֿאַרדיקט און ווע
פֿון פֿאַרשטעם און אַנטוויקלונג, אמת, אַראַפֿען
אין ישראל פֿאַרשטען און אויספֿאַרשענע, די דער
געוויס פֿאַרשטען מיט איינפֿאַרשענע ליטענין און דער

הפנ"ד און מאראק

דער צוועלפטער יאָרהונדערט באַזיט מיט זיך
דעם אַהויב פֿון דעם פֿאַרשערפֿטן קלאַסענאָמאָ,
וואָס די אינטערדיקטע מאַסען און יענע אינוועלי-
טענז, וואָס האָט געוויסאַנט פֿאַר זייער מורא, האָ-
טן געפֿירט אַנטקעגן דעם גאַנצן פֿעאָדאַלן
סדר.
די נעמח פֿון יענעם קלאַסענאָמאָ איז געווען
די מאָראַל פֿון די נביאים און פֿון די ערשטע יודיש-
קריסטליכע געמיינדעס, ווי זי האָט זיך אויסגעדיקט
אין די צוואַנציגטע, דער עיקר, אין דער „אטמפֿע-
רעס פֿון ירושלים“

עם פלעגן אויפשיין איינזעטען פלעקסווים
מיטשע רעגערד און עס פלעגן זיך אויפהויבען פאלקס
ארויסהווערן, וואס האבען נעיהרע פלייבונג קאמפע
סעמען רעס פאדאלענע רעזישן, דער העיטערדי
ער קינד און דעם הארענענערען פאדאלענעס,
און וואס פלעגן האבן רוב דערהיטענען ווערן און
זיב פון פלעגן, הויז דעם זענען געווען פירליכע, און

אויפגאבאלע פארבינדונגען, מיט שליוחים, וואָפּ פלע-

יערע אומפארהען פון קאסער צו קאסער און היינצוויינגען
"ער" איז צוועלפטע און דרייצנטע יאהרהונד-
ערט. דעם סוף זייערע בילדען די לעוועלער מיט
יער ראדראסל פונקטן פלינעל, וואס האבען גע-

הפליטים א' מרויסע ראָלע אין דער ענגלישער רעוואָ-
ציע פאָן זייערע נאָמען יאָהאָהאָנאָ דערמאָנען.
זיי פאָרעמלעכע פון די „לעווענדיקע“ (די „גלייכ-
זאַמער“), און אומטערדריקטע נאָוואָרעוואָ אין 1649,
בער פון איהר ציהען זיך נאָך איינצעלע דיטעטלעך.

י"ז אין דעם אמהויב פון נישטענממען יארהרונדערט
 וועט דעם באריממען ראפערט וואוען אין שפעטער
 י, "משארטיסטען".

[illegible]

חשב און אויף דעם רעליגיעזען פעלד — די פרוי
יט פון יעדען יחיד צו גלויבען אין וואס ער וויל.
מאדראלישע נשמה פון דעם קאמף איז אפער געד

עס איז פאר אונז אינטערעסאנט אונזערע

מדינת ישראל, או דער תנ"ך — די תורה, ימים און פתחים — האבען דערפון געשפילט. וויכטיגע האלע, אידען דער קריסטליכער רות הדינה" און דאס און דערפאר נאך דער

והיוכען דעם פאקט, אז דער תנ"ך - די תורה, וואס איז פארבויטן — האבען דעריי משפילט וויכטיגע ראלען, איינער דער קאנפירענצירט דער הערשע, און דאס איז דערפאר, וואס דער אלטער משפילט מענט (דער תנ"ך) האט אים זיך האט א סך מעהן קאציאל — עמישע עלעמענטן, דער אינדיווידועל — מאראלישע, וואס די נבואים

נען געווען שארפע קעמפער טעגען די אונטערדיי-
ער, די הערשער און די הארען און, דער עימר, וואס
דיין רעוואלוציאנער באפרייאונגס-קאמא האט זיך

כארקטעריסטיש פאר וואס דעם אנטאנאניום
ישען דעם „אלטען" מעסטמענט" און דעם

דעם דער פון דער לומערנאנער העפערמאנען אין

ורייג-קייך

די פרומע ציגעלעך די וויסע
פון דעם גאלדענעם טאל —
זענען נישט קיין אויסגעמראכטע מעשה —
א מעשה פון אמאל

דער מאל דער גאלדענער
מיט זון און מיט בלומען - איז דא.

ווי נאר יעצ מיר, מענער, זענען

מאסע פער און אריינגעקומען אין בירדא,
ווי מיר האבען ביידע געארבייט. ער האט מיר גע-
קט די האנט, האט מיר אנגעפאנגען א סיגארעט
אויסגעזאגט מיט א שמיכעל:
— אירע ווייסן, אלץ איז געשענען, איר ב'ן
פונארגעשטאנען מיט העלען.

— אזוי ? — האב איך געפרענט מיט פארוואונדערונג.

וואס מען מען לעבט נישט מיט איהר אונטער איין
ד, קען מען זי נישט. אזוי איז זי, דאכט זיך, שטיל
קאן קיין הויך ווארט נישט ארויספארן. קיינמאל

היה די לעצמס פאך חדשים איז מיין לעפערן מיט
הר מעווען אן אמתער גיהנום...

— אז איתר זאָלט פארלאזען העלען, — האָב מע
געזאָגט, — האָט זי געמוזט זיך צעהר שטארק
הינדירען אסענען איר.

— וְאֵלֶּם מִן הַקֹּדֶשׁ, אֵלֶּךְ הַקֹּדֶשׁ אֵין אֵ שְׁמֵיכֶם
הַמִּבְרָאנִים זֶיך פֶּשֶׁט אִרְבַּע־מֵאוֹת, אִז זֵי אִיז מִיֵּד
וְאִרְשֵׁן שׁוֹרֵף, — אִין חֲצוֹם נֶאֱדָר ! אִיך פֶּאָרְלֶאָן זֵי
אֵן אִרְבַּע אֵן אִרְבַּע־מֵאוֹת, אִזך ווִיף נֶאֱדָר ווִין פֶּרִיז, אִזך

איך האב געפרעגט :
— נו, און זי ?

מאחסעל האָט א ציה געטון מיט די אקסעל, ער
ט מיר געטעמפערט, בלייב ווי ער וואָלט מיר גע-
לעבט פאלערנען, מאכען מיר די זאך קלאָר :

[illegible]

רמז אריוף און אמת'ן, ווייל זי האָן אַהן מיר נישט
גען, נאָר ווייל זי פירטלט זיך באַלוידיגט אין איהר
אַלץ, אין איהר זעלבסטלובע : ס'שטימט א מאן
קאָ

...אויפגעוואקסן, וועט זיין א גרויס רחמנות אויף ית' אפשטעלען ית' פארגעסן.



גאנצן אנטרש פון די שפאנישע, די עלטסטע, "עשי-ישראל" געפונען אין דער שטאטישער ביבליאטעק אין מינכען. זי איז געשריבן געווארען אין יאר 1293 מיט 23 קלוינע צייכונגען, וואס זענען דאס ערשטע דאס מענטשעלעכע אויסגעפערט. אויך גע- פינט זיך אן אלטע "עשי-ישראל" הגדה אין דער שטאטישער ביבליאטעק אין דארמסטאט. דערפארן ווערן גערופן "עשי-ישראל" מיט איר אייגענעם נאמען, און די פאפולערע זענען געווען געמאכט געווארען אין 1240. אויך געפינען זיך צוויי "עשי-ישראל" הגדה אין מונעסטינג אין טירענ- פערד. די אלטע עשי-ישראל, "עשי-ישראל" הגדה זענען געווען פאליטישעליך און געבן זיך ערשט צו זיך מיט אן אפגעטיילטע פאפולערע ארום דער הגדה. אויף יעדען פרעמער זענען פארהאן פארשידענע עמאליאנען פארשטעלן פון פלעמקען, פלעמקען און חיות, וואס פא- רעם זיך מיט צו דער מעשה, וואס עס ווערט דער- צילט אין דער "הגדה".

אסך חבבים האפען אויך שיטט בעוואלט נעמען
צום סדר די דערזע, וואס האפען געהאט נעמעלעך.
זעט, ווייל זיי האפען געזאגט, אז די פילדער זענען
שיטט קיין ווידערש. (מיר האבען אויפן שיטט אונזער
וואונדער אויף דעם). און בכלל מאך די האנדל
בעסן קיין ספר מיט פילדער, אנטהעט דאס ווידער הא.
צו זיך וואס געווען אז עפעסן די הויזות מיט די פאר
גענוגעט די קליינע קינדער און ווידער און אילין
האפען די געזאגט פון פשוטע סטודירנטס הויזות

עס איז אויך דאס צו פארשטענדן, אז אין איין
נעגער פון די האלדענע תהלות פונעם זיך פיי די וועג-
פער: „מבורה זיט שאטט אונזערן... אז דאָ לינגט מען
אחוץ די תהלות אויף דער ווייץ, און וואס, אז דאָס
ווייץ קאן פארשטענדן פונעם ערשט פונעם זיך ווי
עס שטייט אונגענוג פיי, במצח, אז דאָ לינגט
מען ארויף די תהלות פונעם זיך פיי, מיט און פאר
צווייט, ווען אויך פון געווען מיט דעם דיכטער, ח. נ.
פארשטענדן פון, „אויסגען“ סדר אין מנהג ישראלי,
פון שרייבער שלמה הלל'ס. האט פארשטענדן דעמאלט,
גענוגט, אז ער איז זיכער, אז די אונטערשטע פונעם
געמאכט דעם דעם, וואס איז געווען א שטימעל
פאר... און דעםפאר איז עס שוין פארשטענדן די אונטערשט
תהלות.

די דיכטער, „געשריבענע“ תהלות זענען אויך

ערשט ווען א יידישער געלערנטער האט אויפגע-
נומען, אז די אונטערשיידט דעציילט פריער, אז
דאס בילד שטעלט פאר, אז אזוי מ'פונט יידישע
קיסער און פירט וועט ווי אזוי און פארט און
אין יידיש פארט ערשט דעמאלט וועגן די אומ-
סעמסען פארשווערונגן געווארען.
לפער פארט האט דער ווער
געוואלט אז ביי דער תפילה, שפירט מען "גם אויס-

אין אן מיל פון די שפּעטערדיגע, געשריפטע
הנדות מיט פאצירונגען זענען שוין פארהאן ביזער,
דאס האבען קעניגטע קיין שיחות און פסח און
אויך נישט און ציטאס בערלין. אין איינער פון די אל-
טע, געשריפטע "הנדרות אין אפער פארהאן אפער,
דאס האט א הייסע קולטור-דיסטאנציע פאצירונג.
דאס ווערט שטארק געמאלען דאס ליטענער די-
"הנדרות" אין שוהל, פונטע ווי מען ליטענער די
מניסע אין שוהל דאס פאצירונג, און הער "סדר" האט

דער פארזאנדענונג פון דאקטאָר אַמנווענדערט ווע-
רען אַ לענגערע צייט (מאנע חרשים) צו 4-6 מאָנ.
לעמקס אַ מאָנ.

מ'דארף פון דעסמוועגען נישט פארנעמען, אז די
נערקסטע סיבה פון ארויספאלען איז דער בויך-דעם
וואס זיין חרוק איז די פרויען אָננאָמען ווערט פאר-
שטארקט ביי א פיזישער ארבייט, ביים הוסמען און
ביים קונצעשטען זיך אין פאל פון עצהות (הארבעד
מאנען), נישט קאָנען אן עלטעסט פרוי שווער ארביי-
טען פרויען, האטוויסענדיג די סיבות פון דעם און פון
עצמות. דאס איז דאס איינציגע וואס מ'קען טון,
ס'די צו פארזאמלען אלטע פרויען פון ארויספאלען פון
דער געפער-מאטער.

אויסער די פרעפארמאטן איז צו באהאנדלען
פרעסנען דא א באדייטענדע פארלייטעוונג די פרע-
פארמאטן פון אייערשטאקען אין פאָרם פון מאַפ-
עטקעס, און אין שווערע פאלען אייך אין פאָרם פון

אין דעם צווייטן אקט פארטאגט מען און
ענדיגט אריבער דאס געפיל פון פאר-
אנטווארטלעכקייט פאר א געוויסער ארטייט.
א פרוי, א גענערישע, וואס האט פרייע
נעמט לויב געהאט איהר ארטייט, וויבאלד זיך אן צו
קלאנגן אז זי איז אומפערט געווארען צו דער אר-
טייט, צו גיטטיגער אומפערטעניגקייט און.

אין דעם עלטער דארפן זיך פרויען אפט ווענען
און האבן דער צוואנציקסטן וואג אין די יאָהרען אַלץ
ווען זיך שטועהליך נישט אויסמיידן, טאָר ער אָפּער
נישט שטייען צו זינען.
וואָס איז כּונע די מיטלען, ווי אזוי מאָגערש צו
ווערען, דארפן זיי שטעטען אינערוואַלירט ווע-
רען און צושטאָפּן צום אָנשטערעביגן אַרמאָניע;
זיין איז צווישן אַלע אַרמאָניע און אַרמאָניע און אַרמאָניע

דאס איז דאס געזעצטע
דאס איז דאס געזעצטע
דאס איז דאס געזעצטע

25, 1871

„דײַל׳ טעלעגראַף“
אין באַרמאַן דײַוײַס און
פֿאַראײַניגטע שטאַטען אין
טען אָפּגעשוואַמען קײן א
בײַדען אונטערהאַנדלונגען
רײַך וועגען א האַנדעלס-
פֿאַרקלענערונג פֿון ד׳ צא

[illegible]

25 נֹאדָר שׁ אֵל

צבען פאר א ווערבלאסט, א מעטארבלאסט פון ווערבלאסט מס' צוגעהערן דאס רעכט צו שט'ירען קאטאלישע אויסגאבען. אויף די פאלישע הויכשולען.



הייליגה און

Dr. L. Berman
med. **צעגענליכאט 15 מער. 149-07**
מעדיצין און סעקסועלע בעראטונג
האנדלונג פאר מענער - שוועכע-בע
געמאלטע און פראמיסאנע
זעכס און פון 8-11 און פון 4-8 יאָרעס.
זונטאָס פון 9-1 און פארמיטאָס

הנהגת הרכב - רישוי נהיגה - רישוי נהיגה - רישוי נהיגה
BARBARA
 Leokadja Pancewiczowa-Leszczyn
 Lena Żelichowa
 1,09, 2, 90, 3, 50
 Szostakowicz, Szostakowicz, Szostakowicz

ינו-רעו A R 4 ילינסקי עגא

יעדע
 אונטערזעהמונג
 יעדעס געזעפט
 נאזטיגט זיך שיינע
 דרוק-ארבייט

האלא!!!

נאר איז דער שבעל-דרוקעריי

פראמב ערג

לאדזש
 זעגעלביאנא

255-09 טעל. 8

בעקומט איהר דרוקארבייט אין מינסטער אדאפטירונג
 מיט די מאדערנסטע שריפט צו די ביליגסטע פרייזען.

הידף אוזר פנאה פאר ברוך = קראנקע



רופטורען און פרויוקעט, נופעל זיי מענער, מווען און קינדער, אויך פאר פערמיוונגען פון רוקענבוי (הוימערס), פיס, שילע פליצעס און שמערצהאפטע פלאגס-פיס, דאס לידען איז נישט צו פערנאכטעניגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען בימער און גע- פעהרליך. דורך מיינ מעטאדע ווענדענע ספע- ציעלע גומי-ווייל-פאנדאזשען, וועלכע העלפען צו די גרעסטע פערנאכטעניגען געפער- ליכע ברוכען און צעווייטערן ראדיקאל שטארקאמע אהן פלומיגע אפע- ראטירען מיינ ספעציאליטעט איז אויך הייל-

מעטאל-בעטער
מאטראצעז ארט
קינדער-וועגעלעך
אין א רייכע אויסוואל
וויזשימאששעס. איין-סאסטענעס, פערל-
בעטען פאטענצן „Perfekt“ א.ד.ג. קולטמען
אמביליגסט אין דער עלטסטער
און רעיעלסטער פירמע
J. B. WOŁKOWYSKI
עקזיסטירט פון יאהר 1896
פאבריקס-לאגער:
לאדגא נארוטאוויטשא 11
טער. 137-70
צווישן דעם ארטאדאקסן
רעסטאוראטאנט און דעם פאליציי-
סטאנציע

פארקאטעט און גארטעטען נעען אלערליי פערקריפטיאנען, פערקריסט
פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצנדע פלעגט. ס'זאגט אומפא-
טירטע אינוואלידען אפצוקומענע קונסט-מיס (סאלאן-ארבייט).
ביים אראפלאזען זיך פון מאנען, קישקעס, געזינד-מוטער, עמפעל איך
ספעציעלע הייל-באגאזשען לויט דעם מיסטעס פון פראס, דיר גלענארד
דער אמטער בעריהמער איז גאנץ פוילען פון אוניווער-
זיטעטס-פראפעסארען אונדערענס
אנערקענונג-צייגונג און לויב-טריבען האבען אינסעסטעס פאלגענדע
אוינווערזיטעטס-פראפעסארען:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Baracz,
Dr. B. Klekowski, Dr. Maksymiljan Muanzer.
ספעציאליסט
Ortoped NACAN RAPAPORT
מיט 30-יאהריגער פראקטיק אין חוץ, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט ער
פון 9 מריה בוי 1 בייטאג און 3 בוי 7 אונדער
איז לאדו, פילמוסדסליעגא № 23



ZWYCIĘSTWO
OSIĄGNIĘTA
OPONA SEMPERIT

HURTOWNIA WYROBÓW GUMOWYCH
CH. TENENBLUM
NARUTOWICZA 16. TEL. 140-59
Repr. **BERSON-SEMPERIT**

OPONY
SAMOCHODOWE
MOTOCYKLOWE
ROWEROWE
zawsze na składzie!

ARTYKUŁY CHIRURGICZNE wszystko z gumy oraz płyty **CELULOIDOWE**



J. WINDMAN i Syn
Łódź, Piotrkowska 35.
TEL. 112-23.

ציוס פריינג-סעזאן שפאציר
זענען מיר שוין פערזענלעך מיט
א זעהר רייכע אויסוואהל פון
פאר דאמעס, הערן און קינדער אין די
פארשטעלונגען פארמאגן און קאלירען.
דאס דער הינענע פון די פרייזען אויף לעדער, פערקליפער מיר שוין צו די אלעס פרייזען.

Niemasz
ponad
MYDŁO
WYGODA



שאנכיי
OLGA PETROWNA טראגעדיע פון ארויסשער עמיגראנטע פון דער פירשטין
POLA NEGRI איז דער הויפטראלע:
אונזער בער. פירגערין

גרונים
האנקורענצלעזער
פראגראם

PALACE
פון הינא

דאקטוירים - אפטייג

Dr. RÓŻANER
ווענעדישע און געשליכטלעכע-דאנקהייט
9 נארוטאוויטשא 9
נעמט אן פון 9 פרייזען 1 ביטאג
און פון 5 ביטאג 8 אונטער.

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספע. פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 2-11 און פון 8-5

Lek.-Dentysta Jakób Karmazyn
2 פאלדניאווא 2
טעל. 114-36
נעמט אן פון 1-9 און פון 7-4 נאכמיטאג

Dr. med. Markowiczowa
choroby skórne i weneryczne
MONIUSZKI 2, tel. 166-65.
Godz. przyjęć 8-1, 3-7 po pol.

Doktor A. S. Tenenbaum
אינערליכע קראנקהייטען
(אפטייג פאר לונגען)
Piotrkowska 109 tel. 220-25
נעמט אן פון 8-6 אונטער.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספע. פאר גירען פלאן און אוראלאג
ZACHODNIA 59a, tel. 148-93

Dr. med. P. Braun
ספע. פאר טריפער, סיפיליס און
הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג
פון מענער-שווערע
צענעליאס 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8-2 ביטאג און פון 9-4 און
פערזענלעך ווערענע-פאר טריפער.
פאר אינערליכע-לעשניצע-פרייזען

Dr. med. GUSTAW KOHN
נעווענער אסופענע פון דעם גונקאלאג-
שען קליניק אין פאריז.
ספע. פאר פרויען-קראנקהייטען
און שוואנגערשאפט.
ספע. פון היילען אונטער-קראנקע
פילסודס-קענען 51, טעל. 170-08
נעמט אן פון 10-8 און פון 8-4 אונטער

Dr. W. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych,
seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-
lecznicy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuję: od 8.30 do 10.30 rano; od
1-4 do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz
w niedziele i święta od 10-1.

Dr. med. J. PIK
נעווענער-קראנקהייטען, נעווענער-
סעקסואלע-שווערע
פרייזען:
אל. האשטלשווהי 27
טעל. 175-50
נעמט אן פון 5-7/2 אונטער.
פאר אינערליכע-לעשניצע-פרייזען.

Dr. med. I. SER
choroby wewnętrzne
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Al. I-go Maja 3, tel. 174-41.
נעמט אן פון 6-4 נאכט

לעשניצע
פאר ווענעריש-קראנקע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
לאדו. זאוואדא 1, טעל. 205-88
ספע. פון 8 פרייזען 9 אונטער.
ווענעריש-קראנקע, מענער-שווערע
און הויט-קראנקהייטען
שטילען פון בליט און אורין
די פערזענלעכע-סמאציע
פון מענער און שטילען מענער-
פאר פרייזען א ספעציעלער ווערענע-
א בעראטונג 3 זל.

ד"ר מ. קאליש
אונטער-ספעציאליסט פאר דאקטוירים (רייזשענער)
צאה-ל-צור
סטאמאטאלאג. כירורגיע
פערזענלעכע (ווענערישע) 7
טעל. 108-26. נעמט אן פון 7-5 און

Centralna Poradnia
Wenerologiczna
ווענערישע-הויט און מענער-
שווערע
ספעציעל האממענישער האפיענע
טעטיג פון 8 פרייזען 9 און אונטער
פרייזען נעמט אן א פרייז-דאקטאר.
Piotrkowska 88
tel. 143-63.
וויזלע 3 זל.

לעשניצע
פאר ווענעריש-קראנקע
מענער-שווערע און הויט-
קראנקהייטען
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
נעמט אן פון 9 פרייזען 9 אונטער.
פרייזען און קינדער נעמט אן א פרייז-
טא פון 1-11 און פון 7-5 אונטער.

Dr. med. Michał Eljasberg
CHIRURG
przeprowadził się
na ul. Zachodniej 63
tel. 117-87

Dr. med. J. Nadel
ספעציאליסט פון אקסערעי-און
פרייזען-קראנקהייטען.
אנדלשעליא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 12-10 און פון 7-5 און
אין דער לעשניצע-פרייזען 11
פון 12 ביטאג 1 ביטאג.

Dr. I. Piechowicz
ספעציאליסט פאר אקסערעי-
און פרייזען-קראנקהייטען
פערזענלעכע נעמט און אונטער-
האט זיך איבערגעצויגען אויף
20 שווימיעסלא 20
טעל. 107-79.
נעמט אן פון 9-8 פרייזען 7-3 און

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקסערעי-און פרייזען-קראנקהייטען
פערזענלעכע נעמט און אונטער-
האט זיך איבערגעצויגען אויף
24-08 טעל. 248-08
נעמט אן פון 9-8 פרייזען 8-4 און

ד"ר העלדער
ספע. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שווערע
8 טראוויטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 11-8 און פון 8-4 אונטער
זונטאג פון 10-2 מיטאג.
פאר פרייזען - א ספעציעלער ווערענע-
פאר אינערליכע-לעשניצע-פרייזען

ד"ר מער
דניאל כהן
אינערליכע קראנקהייטען
און נעווענער-
24 טעל. 228-08
נעמט אן פון 4 ביטאג 8 אונטער.

Lekarz-Dentysta G. SZYMANSKA
נארוטאוויטשא 3
טעל. 110-84
נעמט אן פון 1-10 און פון 8-3 און

Lekarz-Dentysta H. FILLAT
Piotrkowska 43
עמפאנגע-שעהן פון 2-10 און 7-8 נאכט
נעמט אן פון 1-10 ביטאג.

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און
ספעציאליסט פאר אקסערעי-
פיעטריקאווער 145
טעל. 128-02.
נעמט אן פון 10-9 פרייזען 9-8 און

Dr. med. JÓZEF FINKIEL
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציאליסט פאר הארץ און לונגען-
קראנקהייטען)
האט זיך איבערגעצויגען אויף
זאוואדא 6, וו. 8
טעל. 200-80.
נעמט אן פון 6 ביטאג 8 אונטער.

אירעני, נאן און הארץ
און לונגען-קראנקע
מיר בעמט פון
Dr. Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 87, טעל. 127-81
נעמט אן שטענדיגע קראנקע (ווענע-
אפערעייע א.א.וו. ווי אויך אמבולאנס-
דישעס פון 2-9 און פון 8-4 אונטער
פאר דער לויט-און און טעטיג
א רעגולער-גאפיענע
פאר דאקטוירים-און אקסערעי-פרייזען

דאקטאר
צ. י. פראוודא
אינערליכע קראנקהייטען
20 זענערישער 20
טעל. 133-26.
נעמט אן פון 7-5 אונטער.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר פרייזען, סיפיליס און
הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון
מענער-שווערע.
אנדלשעליא 5, טעל. 159-40
פראגראם, 1מער שטאק
נעמט אן פון 11-8 און פון 9-8 אונטער
זונטאג און יום טוב פון 11-8 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווערענע-זאל פאר פרייזען
נעמט אן פון 11-9 און פון 8-6 אונטער

WIMA

Marka Fabryczna



„Widzewska Manufaktura” — „WIMA”



Spółka Akcyjna w Łodzi.

לעצטענס האבען מיר אריינגעלאזט אויפן מארק א נייעם סארט קאמאניזירטען הילדזשען מיט אונזער דער מארק "Wimalen". וואס איז די העכסטע שטופע פון דערגענעקייט פון היימישע געוועזענען.

יוכטיג נייטס פאר לאנג-נעסלייטענע
 די בירינגסט מוסעס
 סאן עזע סטריט
 יודישע לאנגע
 מר-בושים
 אין נאך ביי דער פירמע
 ה. ליסנער, אנדאדאמא 5.



ר. האוראלסקי,

11 ליסטאפאד 26, טעל. 132-59

קראנקע אויף רופטער און פארשידענע פארקרומונגען
 וון קערפער קענען באקומען אין מיין געזונטלעכע וואס
 געמיט וויל אונזער מיין קענדעלבוים לייטונג. געלערני
 ברוך - גארמלען (רופט-אויס) צום בייך, נופע
 פארטראג-אנס - גארמלען, פראטעסטען אויף פיס
 און הענד, גארמלען אויף הויקערס, ווי אויף
 וויקארקעס אויף פלאטעס. שטיימאס און עלאס-
 טישע באנדאזשען אדער און און און.

אויבנקע קעפערטורס - ווארשטאמען און/און פאר,

וואס האבען א שייכות מיט געזונטליכע
 באפעלקערונג: דאסען און הערען באהאנדלונג

געזונטליכע פיינען.

Persil

**Czarujący urok
pięknych pończoszek**

można zachować tak samo, jak
urodę, stosując tylko najlepsze
środki. Do prania delikatnych
pończoszek należy używać wy-
próbowanego Persilu. Persil bo-
wiem usuwa z łatwością brud,
chroniąc zarazem delikatną po-
ńczoszkę oraz nadając jej pierwotną
elastyczność
i piękny
wygląd.

Podczoszeki, podobnie według ko-
lorów, należy myć do zimnego
roztworu Persilu (1 łyżka na
litry wody) i przetrząść, wy-
czekując je lekko, awiarzając an-
dy kolos oddzielnie) w zim-
nej wodzie i dodatkiem koloru
faktu dla odwiezienia koloru
Persilu.

Persil
Henkel

Wyrób Zakładów „Persil” Polska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz.

פרייז פון אנ'אנאנס
פיו 15 ווערמער
גילד 1 זאטי

צו פארמיטען א קלויז מעבלירט צימער מיט
אלייטמאג בוליו אונטערדאק 17 ווי 32.